

تصویب نامه کمیسیون موضوع اصل ۱۳۸ قانون اساسی

بسمه تعالی
"با صلوات بر محمد و آل محمد"

وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح - وزارت کشور

وزیران عضو کمیسیون سیاسی و دفاعی در جلسه مورخ ۱۳۹۱/۹/۲۲ بنا به پیشنهاد مشترک وزارتخانه های دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و کشور و سازمان وظیفه عمومی نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران و تایید ستاد کل نیروهای مسلح و به استناد ماده (۵۱) قانون اصلاح موادی از قانون خدمت وظیفه عمومی - مصوب ۱۳۹۰ - و با رعایت تصویب نامه شماره ۱۶۴۰۸۲/ت ۳۷۳ هـ مورخ ۱۳۸۶/۱۰/۱۰، آیین نامه اجرایی قانون خدمت وظیفه عمومی را به شرح زیر تصویب نمودند:

آیین نامه اجرایی قانون خدمت وظیفه عمومی

- ماده ۱- در این آیین نامه، اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می روند:
- الف - فرماندهی کل: مقام معظم فرماندهی کل قوا.
 - ب - ستاد کل: ستاد کل نیروهای مسلح.
 - ج - ارتش: ارتش جمهوری اسلامی ایران.
 - د - سپاه: سپاه پاسداران انقلاب اسلامی.
 - هـ - وزارت دفاع: وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح.
 - و - نیروهای مسلح: ستاد کل، ارتش، سپاه، نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران، وزارت دفاع و سازمان های وابسته و تابع آنها.
 - ز - وزارت علوم: وزارت علوم، تحقیقات و فناوری.
 - ح - وزارت بهداشت: وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی.
 - ط - سازمان: سازمان وظیفه عمومی نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران.
 - ی - کارکنان وظیفه: افسران وظیفه، درجه داران وظیفه و سربازان عادی وظیفه.
 - ک - قانون: قانون خدمت وظیفه عمومی - مصوب ۱۳۶۳ - و اصلاحات آن.
 - ل - مراکز آموزش: مراکز آموزش نیروهای مسلح.
 - م - شورای پزشکی: شورای پزشکی سازمان.

تصویب نامه کمیسیون موضوع اصل ۱۳۸ قانون اساسی

ماده ۲- مردانی که بر اساس حکم ماده (۹۷۶) قانون مدنی - مصوب ۱۳۰۷ - تبعه دولت جمهوری اسلامی ایران محسوب می شوند، مشمول قانون می باشند.

تبصره ۱- اتباع خارجی که خدمت دوره ضرورت را مطابق قوانین کشور متبوع خود انجام داده باشند پس از تحصیل تابعیت ایران، از انجام خدمت دوره ضرورت معاف بوده، ولی در مراحل احتیاط و ذخیره تابع مقررات آیین نامه مربوط می باشند.

تبصره ۲- اتباع خارجی که مطابق قوانین و مقررات کشور متبوع خود از انجام خدمت دوره ضرورت معاف شده باشند، پس از تحصیل تابعیت ایران، از انجام خدمت دوره ضرورت در ایران نیز معاف می باشند، ولی در صورت لزوم در زمان جنگ یا بسیج همگانی به خدمت اعزام خواهند شد.

تبصره ۳- کسانی که کشور متبوع قبلی آنان فاقد مقررات خدمت وظیفه عمومی بوده است، باید ظرف شش ماه پس از تحصیل تابعیت ایران، خود را برای رسیدگی به وضع مشمولیت معرفی نمایند.

ماده ۳- هر مرد ایرانی از اول ماهی که طی آن ماه به سن هجده سال تمام می رسد تا پایان سن پنجاه سالگی، مشمول مقررات خدمت وظیفه عمومی است.

تبصره - در مواقع ضرورت و بسیج همگانی، ممکن است سن مشمولیت موضوع این ماده، تا شصت سالگی نیز افزایش یابد.

ماده ۴- سازمان ثبت احوال کشور موظف است سالانه صورت اسامی و مشخصات مردانی را که در سال بعد باید به وضع مشمولیت آنها رسیدگی شود، به تفکیک ماه و محل تولد و همچنین اسامی مشخصات متوفیان هر سال را مطابق روشی که سازمان اعلام می نماید، به سازمان تحویل نماید.

ماده ۵- سن افرادی که مشمول، مدعی کفالت آنان می باشد یا کسانی که در ایجاد شرایط معافیت مشمول مؤثرند، از نظر وظیفه عمومی تابع مندرجات اولیه اولین شناسنامه آنان بوده و هرگونه تغییر یا اصلاحی که بعداً به عمل آید، معتبر نخواهد بود.

ماده ۶- ابطال شناسنامه مشمول یا کسانی که وی مدعی کفالت آنان است یا کسانی که در ایجاد شرایط معافیت مشمول مؤثرند یا تغییر در انتساب فرزندان، صرفاً در مواردی که با حکم مراجع صالح قضایی صورت گرفته باشد، ملاک عمل خواهد بود.

ماده ۷- مشمولانی که فاقد شناسنامه بوده و از طریق سازمان ثبت احوال کشور اقدام به اخذ شناسنامه می نمایند، چنانچه شناسنامه آنان پس از ورود به سن مشمولیت صادر شده باشد، باید ظرف شش ماه پس از صدور شناسنامه، خود را برای رسیدگی به وضع مشمولیت، به سازمان یا مراکزی که از سوی سازمان تعیین می شود، معرفی نمایند.

تصویب نامه کمیسیون موضوع اصل ۱۳۸ قانون اساسی

ماده ۸ - اشخاص حقوقی اعم از دستگاه‌های اجرایی و نهادهای عمومی و مؤسسات خصوصی که انجام امور موضوع ماده (۱۰) قانون حسب مورد در زمره وظایف آنان بوده و یا در ارتباط با وظایف آنان قرار دارد، موظفند از مشمولان وظیفه عمومی، مدارک دال بر رسیدگی به وضع مشمولیت آنان را دریافت کرده و در پرونده مربوط منظور نمایند و در صورت عدم ارایه مدارک مذکور، از ارایه خدمات موضوع ماده یادشده به آنان خودداری نمایند.

تبصره - افرادی که سن آنان از پنجاه سال تمام بیشتر باشد، در زمان صلح مشمول حکم موضوع ماده (۱۰) قانون نخواهند بود.

ماده ۹ - مدارک تعیین وضعیت مشمولان خدمت وظیفه عمومی به شرح زیر می‌باشد:

الف - کارت پایان خدمت دوره ضرورت.

ب - کارت معافیت دایم.

ج - برگ معافیت موقت (کفالت یا پزشکی) در مدت اعتبار آن.

د - گواهی اشتغال به تحصیل دارای شماره معافیت تحصیلی در مدت اعتبار آن.

ه - گواهی صادره از نیروهای مسلح مبنی بر استخدام در نیروهای مذکور.

و - گواهی صادره از نیروهای مسلح مبنی بر اشتغال به خدمت کارکنان وظیفه در نیروهای مذکور.

ز - گواهی اشتغال به خدمت متعهدان خدمت در سازمان‌های دولتی صادره از سوی دستگاه‌های مربوط با درج شماره مجوز سازمان.

ح - برگ آماده به خدمت بدون غیبت در مدت اعتبار آن.

ط - گواهی‌های صادره از واحدهای سازمان.

تبصره - شناسنامه مردانی که سن آنان از پنجاه سال تمام بیشتر باشد، در صورتی که تغییر سنی نداشته باشد، برای این افراد ملاک عمل خواهد بود.

ماده ۱۰ - ارزش و اعتبار هر یک از مدارک موضوع ماده (۹) این آیین‌نامه از لحاظ انجام تمام یا قسمتی از امور موضوع ماده (۱۰) قانون حسب مورد به شرح جدول پیوست که تأیید شده به مهر "دفتر هیئت دولت" می‌باشد تعیین می‌گردد.

ماده ۱۱ - مشمولانی که به سن هجده سال تمام می‌رسند پس از انتشار آگهی احضار موظفند ظرف شش ماه، خود را برای رسیدگی به وضع مشمولیت یا اعزام به خدمت، به مراکزی که از سوی سازمان تعیین می‌گردد معرفی نمایند.

تصویب نامه کمیسیون موضوع اصل ۱۳۸ قانون اساسی

تبصره ۱- سازمان نسخه ای از آگهی احضار مضمولان را به وزارت امور خارجه ارسال می نماید و وزارت مذکور موظف است از طریق نمایندگی های کنسولی یا سیاسی ایران نسبت به احضار مضمولان ایرانی مقیم خارج از کشور اقدام نماید.

تبصره ۲- مضمولان ایرانی مقیم خارج از کشور می توانند علاوه بر موارد ذکر شده در قانون به مراکز تعیین شده از سوی سازمان در داخل کشور نیز مراجعه نمایند.

ماده ۱۲- اختصاص مضمولان به نیروهای مسلح در هر دوره اعزام، از سوی سازمان و برابر ترتیب تقدم و سهمیه تعیین شده از سوی ستاد کل صورت می گیرد.

تبصره ۱- تعیین نحوه تأمین سهمیه هر یک از نیروهای مسلح از مضمولین هر دوره اعزام برابر ظرفیت پذیرش هر یک از مراکز آموزش در آن دوره، بر عهده کمیسیونی است که با حضور نمایندگان نیروهای مزبور به مسئولیت رئیس سازمان یا نماینده وی تشکیل می گردد.

تبصره ۲ - نیروهای مسلح موظفند اسامی مضمولان خاص مورد نیاز خود (موضوع تبصره ۳ ماده ۵ قانون) را مطابق سهمیه تعیین شده از سوی ستاد کل، حداقل یک ماه قبل از تاریخ اعزام در هر دوره به سازمان اعلام نمایند. این مضمولان برای انجام خدمت وظیفه عمومی در اختیار سازمان درخواست کننده قرار می گیرند. نحوه انتخاب، درخواست و واگذاری مضمولان خاص برابر دستورالعملی است که توسط ستاد کل تهیه و ابلاغ می گردد.

تبصره ۳- نیروهای مسلح موظفند برابر سهمیه تعیین شده نسبت به پذیرش مضمولان که توسط سازمان اعزام می شوند، اقدام نمایند و مراکز آموزش مجاز به عودت مضمولان نمی باشند.

ماده ۱۳- سپاه موظف است فهرست اسامی مضمولان انتخاب شده از بین بسیجیان دارای برگ آماده به خدمت را که مطابق سهمیه تعیین شده از سوی ستاد کل، در هر دوره جذب می شوند، به ترتیبی که سازمان مشخص می نماید، حداقل یک ماه قبل از تاریخ اعزام، به سازمان اعلام نماید.

تبصره - سپاه مجاز به جذب مضمولان غایبی که در موعد اعزام تعیین شده قبلی خود را معرفی ننموده اند، نمی باشد.

ماده ۱۴- سازمان موظف است مضمولان اختصاص یافته به هر یک از نیروهای مسلح را به مراکز آموزش تعیین شده اعزام نماید.

تبصره - هزینه رفت و آمد و جیره بین راهی مضمولان موضوع این ماده، از محل اعزام تا مرکز آموزش برعهده سازمان خواهد بود.

تصویب نامه کمیسیون موضوع اصل ۱۳۸ قانون اساسی

ماده ۱۵- مشمولان وظیفه از تاریخی که توسط واحدهای وظیفه عمومی برای اعزام به مراکز آموزش پذیرش می شوند به عنوان کارکنان وظیفه یگان تعیین شده محسوب می شوند و تاریخ مذکور به عنوان شروع به خدمت مشمول محاسبه می گردد. ضوابط اجرایی این ماده با پیشنهاد سازمان به تصویب ستادکل خواهد رسید.

ماده ۱۶- نیروهای مسلح مجاز نیستند مشمولان را بدون معرفی از سوی سازمان بکارگیری نمایند.
ماده ۱۷- وسیله رفت و آمد و پذیرایی یا هزینه آن در هنگام اعزام کارکنان وظیفه به مرخصی استحقاقی (چهار نوبت در سال)، باید برابر ضوابطی که سالانه از سوی ستاد کل ابلاغ می گردد، توسط نیروهای مسلح تأمین شود.

ماده ۱۸- ترخیص کارکنان وظیفه از سوی نیروهای مسلح صرفاً پس از پایان خدمت قانونی یا داشتن شرایط معافیت پزشکی با تشخیص و تأیید شورای پزشکی نیروی مربوط، مجاز بوده و در سایر موارد، بنا به اعلام سازمان خواهد بود.

ماده ۱۹- صدور کارت پایان خدمت کارکنان وظیفه بر اساس دستورالعملی که از سوی سازمان تهیه و به تصویب ستاد کل می رسد، بر عهده سازمان خواهد بود.

تبصره - صدور کارت المثنی برای افرادی که به دلیل فقدان، سرقت و یا غیر قابل استفاده بودن کارت پایان خدمت، درخواست صدور المثنی دارند، توسط سازمان برابر ضوابط قانونی مربوط صورت می گیرد.

ماده ۲۰- نیروهای مسلح موظفند اسامی مشمولان و کارکنان وظیفه ای را که به صورت پایور ثابت یا پیمانی (موضوع مواد ۱۳، ۱۴ و ۱۵ قانون) استخدام می شوند، ظرف دو ماه به سازمان اعلام نمایند.

تبصره ۱- نیروهای مسلح اسامی مشمولان موضوع این ماده را که قبل از اتمام تعهد یا انجام خدمت قانونی بر اساس مقررات مربوط، به صورت ارادی یا غیرارادی از خدمت مستعفی، بازخرید یا برکنار می شوند، ظرف دو ماه برای رسیدگی به وضع مشمولیت، به سازمان اعلام نمایند. مهلت معرفی مشمولان مذکور به سازمان جهت انجام خدمت دوره ضرورت حداکثر شش ماه پس از اعلام نیروی مسلح مربوط می باشد.

تبصره ۲- تشخیص ارادی یا غیرارادی بودن اعمالی که منجر به عدم صلاحیت و برکناری کارکنان می شود، از حیث نحوه برخورد قانونی با کارکنان یادشده، برعهده نیروی مسلح متبوع و مطابق قوانین و مقررات همان نیروی مسلح خواهد بود.

تبصره ۳- برای کارکنان نیروهای مسلح موضوع مواد (۱۳) و (۱۴) قانون که به دلایل مختلف ارادی یا غیرارادی بازخرید می گردند در صورت انجام خدمت قانونی، کارت پایان خدمت صادر می گردد.

تصویب نامه کمیسیون موضوع اصل ۱۳۸ قانون اساسی

ماده ۲۱- برای آن دسته از مشمولان و کارکنان وظیفه‌ای که در اجرای ماده (۱۴) قانون به عنوان پایور اعم از نظامی و کارمند به استخدام نیروهای مسلح در می‌آیند پس از انجام خدمت مقرر در این ماده، کارت پایان خدمت صادر می‌گردد. مدت آموزش افراد یادشده، جزو خدمت آنان محسوب می‌شود.

ماده ۲۲- در مواقع ضروری که مدت خدمت دوره ضرورت با کسب اجازه از فرماندهی کل، به بیشتر از (۲۴) ماه افزایش می‌یابد، به میزان دو برابر خدمت اضافی، از ادوار خدمت مشمولان در دوره‌های احتیاط و ذخیره کسر می‌شود.

ماده ۲۳- مشمولان غایب موضوع بند (۲) ماده (۵۸) قانون که به خدمت اعزام می‌شوند علاوه بر اعمال شش ماه اضافه خدمت، در سه ماهه آخر خدمت (قبل از ترخیص) از سوی نیروی به‌کارگیرنده برای رسیدگی به جرم غیبت به مراجع صالح قضایی معرفی خواهند شد.

تبصره- صدور کارت پایان خدمت برای این دسته از کارکنان وظیفه، منوط به تعیین تکلیف وضعیت اضافه خدمت و رسیدگی به غیبت آنان می‌باشد.

ماده ۲۴- کارکنان وظیفه چنانچه قبل از اتمام آموزش عمومی (آموزش رزم مقدماتی) مرتکب غیبت غیرموجه یا فرار شوند، پس از معرفی یا دستگیری، تجدید دوره آموزش گردیده و مدت آموزش قبلی این افراد جزو خدمت آنان محسوب نمی‌شود.

تبصره ۱- این قبیل مشمولان موظفند خود را به همان مرکز آموزش و در صورت انحلال، به نیروی مسلح مربوط معرفی نمایند و در صورت دستگیری نیز به همان مرکز یا نیروی مسلح مربوط تحویل می‌گردند.

تبصره ۲- نوع غیبت از نظر موجه و غیرموجه بودن و همچنین مدت آن مطابق ضوابط آموزشی خواهد بود.

ماده ۲۵- کارکنان وظیفه‌ای که پس از پایان آموزش عمومی و یا در حین خدمت مرتکب فرار شوند، در صورت معرفی یا دستگیری به شرح زیر با آنان رفتار می‌شود:

الف- چنانچه از مدت فرار آنان کمتر از دو سال سپری شده باشد، نیاز به تجدید دوره آموزش نبوده و ضمن به‌کارگیری در یگان قبلی، به جرم فرار آنان رسیدگی قانونی خواهد شد.

ب- چنانچه از مدت فرار آنان بیش از دو سال سپری شده باشد، مجدداً به دوره آموزش عمومی اعزام و همزمان به جرم فرار آنان رسیدگی قانونی خواهد شد. مدت آموزش عمومی قبلی این افراد جزو خدمت آنان محسوب نمی‌شود.

تبصره- مدت آموزش تخصصی بمنزله حین خدمت تلقی می‌شود.

شماره ۲۳۸۰۶۵ / ت ۴۸۰۷۹

تاریخ
۱۳۹۱ / ۱۱ / ۲۱

تصویب نامه کمیسیون موضوع اصل ۱۳۸ قانون اساسی

ماده ۲۶- کارکنان وظیفه‌ای که در مدت آموزش عمومی یا پایان آن یا در حین خدمت مرتکب فرار شوند، پس از معرفی یا دستگیری، حسب مورد ضمن تحویل به یگان خدمتی یا اعزام به دوره آموزش، بلافاصله توسط یگان مربوط برای رسیدگی به جرم فرار، به سازمان قضایی نیروهای مسلح معرفی خواهند شد.

تبصره- تعقیب و دستگیری کارکنان وظیفه فراری حسب مورد بر عهده دژبان نیروی مسلح مربوط یا مأموران انتظامی محل می‌باشد.

ماده ۲۷- مرجع اعلام هزینه سالانه یک سرباز در خصوص مجازات متخلفان، موضوع مواد (۱۰) و (۶۳) مکرر قانون، بر اساس قانون بودجه سالانه و نرخ اعلامی دولت، ستاد کل خواهد بود.
این تصویب نامه در تاریخ ۱۳۹۱/۱۱/۸ به تأیید مقام محترم ریاست جمهوری رسیده است.

محمد رضا رحیمی

معاون اول رئیس جمهور

رونوشت به دفتر مقام معظم رهبری، دفتر رئیس جمهور، دفتر رئیس قوه قضاییه، دفتر معاون اول رئیس جمهور، دبیرخانه مجمع تشخیص مصلحت نظام، معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور، معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رئیس جمهور، معاونت حقوقی رئیس جمهور، معاونت امور مجلس رئیس جمهور، دیوان محاسبات کشور، دیوان عدالت اداری، سازمان بازرسی کل کشور، اداره کل قوانین مجلس شورای اسلامی، اداره کل قوانین و مقررات کشور، اداره کل حقوقی، کلیه وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها و مؤسسات دولتی، نهادهای انقلاب اسلامی، روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران، دبیرخانه شورای اطلاع رسانی دولت و دفتر هیئت دولت ابلاغ می‌شود.

جدول موضوع ماده (۱۰) آیین نامه اجرایی قانون خدمت وظیفه عمومی

ردیف	انور موضوع ماده (۱۰) قانون نوع مسدود	شرکت در آزمایشات رانندگی و اخذ گواهینامه	در یافت هر گونه وام و کمکهای کشاورزی، صنعتی، دامداری و مسکن از طریق بانکها و ...	گلدیده شدن جهت انتخابات مجلس شورای اسلامی و سایر شوراها و اجین های قانونی	تحويل اصل گواهینامه یا پایان دوره های تحصیلی	صدور پروانه کسب و اجازه اشتغال و عضویت در شرکتهای تجاری	در یافت مستوری از سازمانهای دولتی و وابسته و نهادهای قانونی	استخدام به هر صورت (رسمی، پیمانی، روزمزد و خرید خدمت) در وزارتخانه ها و ...
۱	کارت پایان خدمت دوره ضرورت	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
۲	کارت معافیت دائم	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
۳	برگ معافیت موقت در مدت اعتبار آن	✓	✓	---	✓	✓	✓	فقط روزمزد و خرید خدمت (قراردادی)
۴	گواهی اشتغال به تحصیل در مدت اعتبار آن	✓	✓	برابر ضوابط ستاد کل ن. م	فقط مشایق قبلی	فقط عضویت در شرکتهای تعاونی	✓	فقط روزمزد و خرید خدمت (قراردادی)
۵	گواهی صادره از نیروهای مسلح مبتنی بر استخدام	✓	✓	---	✓	✓	✓	---
۶	گواهی صادره از نیروهای مسلح مبتنی بر اشتغال به خدمت کارکنان وظیفه	✓	✓	---	✓	فقط عضویت در شرکتهای تعاونی	✓	---
۷	گواهی اشتغال به خدمت متعینین خدمت	✓	✓	---	✓	✓	✓	---
۸	برگ آماده به خدمت بدون غیبت در مدت اعتبار آن	✓	✓	---	✓	فقط عضویت در شرکتهای تعاونی	✓	فقط روزمزد و خرید خدمت (قراردادی)
۹	گواهی صادره از واحدهای وظیفه عمومی							

حسب مورد و در موضوعات تعیین شده

دفتر هیئت دولت

تیمبره: دارندگان هر یک از مدارک فوق به جزء ردیف (۷) می توانند برابر مقررات مربوط در نیروهای مسلح استخدام شوند.